

Štev. 9.

V Ljubljani, 1. kimavca 1903.

Leto IV.

Slovenska zemlja.

Slovenska zemlja, domovina moja,
ti mojega srca ponos in slast!
Otrok naj tvojih plamen brez pokoja
gori za tvojo rast in svojo čast.

In misel mojega duha kot ptica
razvije krila, v daljo se spusti:
pod njo med drevjem se beli vasica,
in poleg gozd, v sé zatopljen, molči.

Molči in govori o davnih časih,
o naših dedov činih govori,
vmes himna se v prirodnih pevcev glasih
na slavo njim, na radost nam glasi.

In daleč tam, vsakomur tik ob duši
Ljubljana bela, naših nadej hram,
naš tempelj, ki nihče nam ga ne zruši,
stoji in raste in caruje nam.

Ob nji se zgrinjajo ravni zelene,
poljā bogastva, sladke trte breg,
in z našim solncem tamkaj pozlačene
klubujejo goré iz veka v vek!

In bele ceste prožijo se v daljo,
kot k srcu žilam tek jim je zrvanan
k Ljubljani, da zavit v kraljevsko haljo
naš Samo pride, naš plačilni dan!

E. Gangl.

Zakaj je šel Tonček na božji pot.

Napisal *Radoš*.

Na gori sv. Antona je zazvonilo prazniku. Tako lepo in svečano že dolgo niso zvonili zvonovi sv. Antona kakor tedaj, ko je bil lep solnčni dan. Glasovi so se odbijali ob porastelih hribih ter doneli nad zeleno ravnino, nad valovitim poljem, nad pisanimi travniki in označevali v sleherno vas, da je jutri praznik sv. Antona. Višnjevi gozd je šumel tako lahno, tako skrivnostno, solnčni prameni so se pa tajno poigrali z zlatim klasjem rodovitnega polja. Vsa širna dolina je živela v tihem, prikritem veselju.

Tonček je vstrepetal. Stal je na pragu pred hišo in gledal, kako se širna природа veseli jutrišnjega praznika, kako vse živi in se giblje. „Hm, hm, le jaz ne morem biti vesel; le meni teži dušo greh, črni greh, ki sem ga zagrešil proti dobri mami . . . Torej jutri . . . Ah, prav iz srca bom potožil sv. Antonu, velikemu svetniku, svojo bol ter ga zaprosil, naj mi izprosi milosti pri Bogu vsegamogočnem. — Hm, žal mi je, in mamica me gledajo kar nekam postrani od onega dne. Da je pač moralo tako priti . . .“

In res! Tončku je težil dušo velik greh. Mamico je bil prevaril. Ljubili so ga, pa oni dan so ga bili vendar pošteno okregali.

Poslali so ga bili v prodajalnico, naj jim prinese kilo soli. Dali so mu bili desetico. Zahteval je tam, kakor so mu naročili. Štacunar pa se je zmotil. Dal mu je soli samo pol kile in še svetel groš nazaj. Tonček je mislil, da je prav; a vendar se mu je čudno zdelo, da mu je štacunar dal iz desetice še groš. In polakomnil se je bil lepega, svetlega groša. „Mamica tako ne bodo vedeli, jaz bom pa vendar imel groš.“ Prišel je domov in oddal mami, po kar so ga bili poslali. Mamica pa niso bili tako ne-spametni, da ne bi bili izpoznali. Zavitek se jim je zdel premajhen.

„Saj sem ti vendar rekla, da prinesi celo kilo soli, ali si pozabil!“

„Saj sem rekel. Menda se je zmotil,“ je jecljal počasi Tonček, obenem pa mu je pokrila obraz taka rdečica, da so morali mamica takoj nekaj slutiti.

Štacunar pa se ni zmotil. Ko so šli zvečer mamica zopet po opravku k njemu, so pa vse zvedeli, kako je bilo dopoldne. Tonček je bil izgubljen. Ko so prišli domov, so Tončka prijeli in res našli pri njem štacunarjev groš. Ni ga bil še napravil.

„Saj se mi je zdelo, seme semensko! Čakaj, čakaj, goljufati si hotel svojo mamico! Je že prav!“

Tončka so zalile solze, in jako sram ga je bilo, da je hotel prevariti dobro mamico in zaraditega se ni hotel tudi nič izgovarjati. Vso tisto noč pa ni mogel zatisniti očesa.

Od tedaj pa mu je polnil dušo kes nad grehom, ki ga je bil zagrešil proti dobri mamici. Sklenil je, da pojde s starejšo sestro na Goro in tam poprosil svojega patrona, naj mu izposluje zopet mamičino naklonjenost. Težko mu je dela njena jeza.

Stal je na pragu ter gledal v modro nebo. Na gori je odzvonilo že tretjič.

„Torej jutri . . .“

Stekel je v sobo, kjer so mamica ravno lupili krompir za večerjo.

„Mamica, torej jutri greva z Reziko k svetemu Antonu na Goro. Saj me boste pustili?“

„Le pojdi! Nič več te nimam tako rada kakor sem te imela. Hotel si me ukaniti.“

Tonček je začutil nekaj trdega v teh besedah. Zakril si je obraz z ročicami, in toliko, da ni zajokal.

„Mamica, poprosil bom svojega patrona, naj mi odpusti, da sem vas tako hudo razžalil. Moj god je jutri. Mamica, kaj ne, da me boste pustili?“

„Dobro, pojdi! Toda zapomni si, kdaj si me prvič hotel goljufati. Odpuščam ti; le glej, da ti odpusti tudi sv. Anton, katerega ime nosiš!“

Tonček je bil srečen. „Mamica niso več jezni in zopet me imajo radi. Zadnjič res nisem prav ravnal. Ah, da bi bil vedel, da bo tako . . .“

* * *

Zgodaj zjutraj ga je sestra poklicala. Pomencal si je nekoliko oči, parkrat zazdehal, ker ga je zbudila iz težkih sanj, potem pa skočil pokonci in se začel napravljati. Mamice ni bilo, zato jih je poiskal.

„Sedaj greva, mamica. Opoldne se zopet vidimo. Prinesem vam odpustkov.“

In mamica so se nasmejali nad toliko ljubeznivostjo; na obrazu jim ni bilo brati nikake jeze več.

„Ali imaš kaj denarja? Ali je očka kaj dal?“

„Nič. Rezika je rekla, da mi da desetico.“

„Ej, ej, dete moje, saj vem, da ne bo nič, če ti jaz ne dam. Kupil si boš na Gori štrukelj in hrušek, če boš lačen. Na, tu imaš!“

Segli so v žep in mu dali desetico. Tonček se je zadovoljno nasmehljal.

„Pa pazi, da je ne izgubiš! V cerkvi se vedi lepo in pobožno moli! Veš, danes je tvoj god. Poprosi sv. Antona, naj te varuje na zemlji vsega hudega!“

„Bom, bom, mamica!“

Potem sta odšla s sestro preko Malega grebena na goro sv. Antona.

Ptiči so se zbudili v zelenih vejah, in solnčni žarki so se igrali z rosnimi kapljicami, ko sta šla skozi gozd, ki se razprostira za vasjo. Tončku se je kar smehljalo srce same radosti, ko je stopal po ozki peščenici poti vedno naprej tja do smotra, proti gori sv. Antona. „Prvič na božji poti! Videl bom ljudi od vseh strani, videl bom krog sebe zelene griče in doline, trge, mesta in vasi, zakaj z gore sv. Antona je lep razgled. Zelene griče in doline bom videl, nad njimi pa bo sijalo solnce čisto in jasno.“

Govoril je mnogo. Zanimalo ga je bujno življenje okrog njega. Časih se je zagledal gor v veje, ki so se širile nad njegovo glavo, ter poslušal glasnega kosa, ki se je pravkar zbudil. Zagledal se je, in sestra ga je morala vleči s silo naprej.

„Stopaj hitreje, da ne zamudiva!“

„Rezika, ah kako je lepo v gozdu . . .“

Prišla sta vrh Malega grebena, kjer stoji kapelica. Tukaj se jima je odprl razgled, in Tončkove oči so zazrle v nedosežni daljavi sinje planine, kopajoče se v zlatih jutranjih žarkih. Prešinilo ga je od prevelike krasote. Stal je in začuden gledal.

„Rezika, kako se imenujejo one gore, ki se bliščijo tam v daljavi? Poglej, vse so pokrite s snegom.“

„Ljubljanski hribje so to. Sneg in led jim pokriva skalnata slemena. O, to je daleč, dragec, daleč!“

„Lep je pogled nanje, Rezika.“

In šla sta zopet dalje. Ljudje s fare so ju dohitevali, in na Gori je tudi že zvonilo v drugo. Treba je bilo pospešiti korake. Ej, veste, pa Tonček ni omagoval, ko se je pot jela čimdalje bolj spenjati. Moško je stopal ob svoji sestrici in kadar je bil malo bolj zasopljen, se je je prijel za roko, in dobro je šlo . . .

Na gori pa je bilo pravo življenje. Kramarji, kramarice in Vipavci so ponujali svojo robo vsevprek, in bilo je vpitja, da nikoli takega. Ljudi je bilo vse polno od vseh strani. Maša se ni bila še pričela, in postopali so okrog cerkve; nekateri so sedeli po stopnicah, ki drže v cerkev, zopet drugi pa so posedali po travi, z nogami navzkriž. Beračev je bilo tudi mnogo; molili so, prosili in kazali svoje pohabljenе ude. Tončku je pa najbolj ugajala skupina Hrvatov, ki so bili zavzeli prostor za cerkvenim zidom. Oblečeni so bili v široke, bele prtene hlače, v rjavkaste jopiče, na glavi pa so imeli majhne klobučke. Tudi ženske so bile napravljene belo. Lačni so bili, zakaj z veliko slastjo so grudili kruh, ki so ga bili prinesli s seboj.

Tonček se jim je čudil. Prijel je Reziko za roko in pokazal nanje.

„Rezika, kaj ne, to so Hrvatje. Siromaki, poglej, kako so slabo opravljeni. In lačni so. Tako daleč so doma, pa pridejo vendar sem gor na goro sv. Antona.“

„Da, po dvanajst ali še več ur napravijo pešpota. To so pobožni ljudje. Doma so tam okrog Reke, in ljudje jih imenujejo Ličane. Močni ljudje so to in zdravi.“

„Vidi se jim. Vsi imajo zarjavele obraze in žuljave roke. Menda mnogo trpijo.“

„Oj, tam je še večje uboštvo kakor pri nas.“

Vpitje je bilo nekoliko ponehalo, zakaj ljudje so bili začeli odhajati v cerkev. Vedno manj jih je bilo zunaj. Tudi Rezika in Tonček sta bila odšla ter ostala pri stranskih vratih. Gneča je bila velika, zakaj cerkev je bila majhna.

Čemu pa je prišel Tonček na božji pot? Oh, da bi poprosil svetega Antona, da mu izposluje zopet naklonjenost mamičino. Velik je bil njegov greh in težil mu je dušo kakor težek kamen. S kora so zadonele ogle, in pevke so zapele v visokih glasovih:

Presveti ti Anton,
veliki naš patron,
odreši naše duše
pretežkih grešnih spon.

Tonček je vstrepetaval. „Le eno spono imam, ki mi oklepa dušo; ravnal sem napačno; mislil sem goljufati mamico in si s tem nakopal greh.“

Pred očmi mu je zabliščal svetli groš, gor s stropa pa je zrl Tončku naravnost v obraz sveti Anton. Za hip je obrnil Tonček oči v svetnika, in spogledala sta se. Svetla zarja je igrala okrog svetnikovega obraza in oči so mu plamtele. Zrle so naravnost v Tončka tako proseče in pomilovalno, da si ni dlje časa upal gledati vanje. Pobesil je pogled in molil, dokler ni bila slovestnost kočana. Odleglo mu je pri srcu, in zopet je bil srečen . . .

Ko pa sta bila z Reziko iz cerkve, sta stopila k postarni ženski, ki je prodajala slaščice.

„Kupovat grem odpustkov“, je rekel Tonček. In izbral si je veliko, rdeče pobarvano srce iz lecta, Bog ve, čemu.

„Kaj si si izbral ravno to?“ ga je vprašala Rezika.

„Boš že videla.“

In šla sta po isti poti, po kateri sta bila prišla, zopet proti domu.

Doma pa je stopil Tonček pred mamico, vzel iz culice veliko, rdeče pobarvano srce ter ji ga podal.

„To je odpustek, mamica, ki sem vam ga bil obljubil zjutraj.“

Mamica so se zasmejala, in videlo se jim je, da so jako zadovoljni. Od tedaj pa so imeli Tončka še mnogo, mnogo rajši kot poprej.

Jan Lego.

Ob njegovi sedemdesetletnici.

Napisal *Lad. Ogorek.*

Slovenci imamo prijateljev tudi med drugimi, zlasti med bratskimi slovanskimi narodi. Na jugu jih imamo največ med Hrvati, na severu med Čehi, zato imenujemo prve svoje južne, a druge svoje severne brate. S prvimi in drugimi ustvarjamo Slovenci mogočno vejo velikega slovanskega debla. Po žilah nam teče slovanska kri, v naših prsih bijejo slovanska srca, ki ljubijo svojo slovansko domovino.

Že naš najslavnejši pesnik Prešeren je pel: „Največ sveta otrokom sliši Slave!“

Drugi slovanski narodi so sicer mnogoštevilnejši od nas Slovencev, a tudi mi smo krepak narod, ki se je stoletja in stoletja hrabro upiral mnogim svojim sovražnikom.

V vseh naših naporih in prizadevanjih so nas ljubeče podpirali naši bratje na jugu in severu.

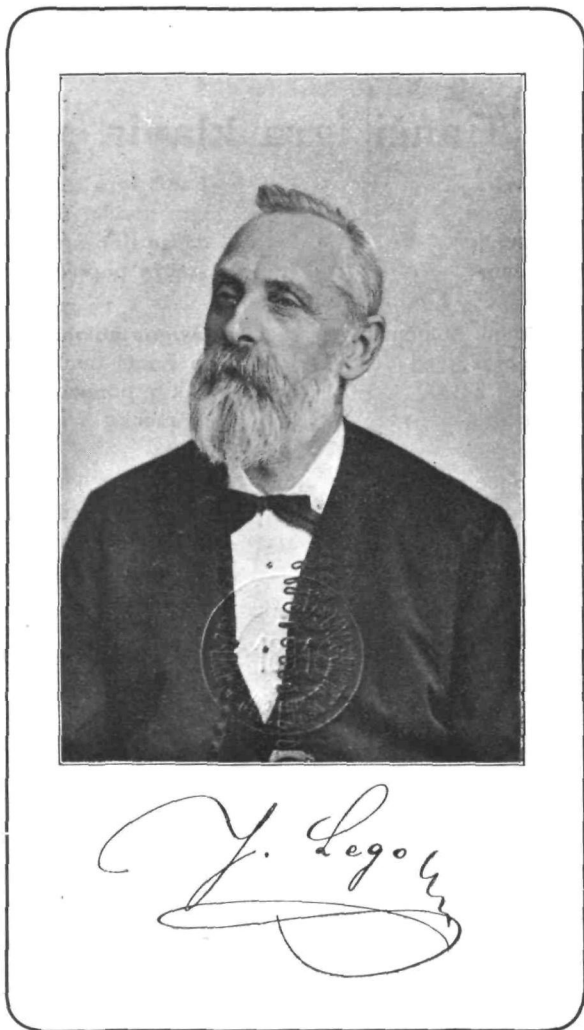
Eden izmed najiskrenejših, najboljših in najpožrtvovalnejših naših prijateljev pa je vrli sin češkega naroda, Jan Lego, sedaj uradnik češkega narodnega muzeja v Pragi. Ker praznuje ta odlični rodoljub baš ta mesec sedemdesetletnico svojega rojstva, se ga s hvaležnostjo spominja tudi „Zvonček“, ki mu je bil Jan Lego ves čas njegovega izhajanja velik podpornik in ljubeč prijatelj.

Jan Lego se je rodil dne 14. kimavca 1833. leta v Lhoti pri Zbirovu na Češkem kot sin zaslužnega češkega učitelja. Ko je končal svoje nauke v srednjih šolah, je najbolj želel, da se поблиže seznaní z nadarjenim, a nesrečnim slovenskim narodom in s prelepo slovensko zemljo. Ta želja ga je gnala v naše kraje, kjer je Slovence budil in poučeval ter napisal mnogo o nas in naši domovini za svoje rojake Čehi. In ravno njegova zasluga je, da nas poznajo danes Čehi: Jan Lego, mož čistega in plemenitega rodoljuba, nas je seznanil z njimi.

„Lastnosti, sestavljajoče značaj Slovencev, so zlasti te-le: 1. bistroumnost, 2. mržnja tujstva, 3. odkritosrčnost in odločnost, 4. veselost in ljubezen do petja, 5. pobožnost in 6. gostoljubnost . . . Kdo bi pač ne ljubil takega naroda? . . . Kakor sem si iskreno prizadeval, da po svoji najboljši vednosti in vesti naslikam značaj slovenskega naroda, prav tako goreče želim, da bi učinek tega bilo ne samo boljše poznanje tega od mnogih nesreč potrtega naroda, nego da bi se z naše t. j. češke strani čimdalje vnetejše nagibali k njemu, nagibali s pravo in nas dostojno bratovsko ljubeznijo, ki smo mu jo kot slabejšemu in podpore naše potrebnemu v dvojni meri dolžni . . .“

Tako piše Lego o nas. Te njegove besede so našle v čeških srcih odmev: zbudile so v njih ljubezen do nas Slovencev in do prekrasne naše domovine, zato po pravici govore Čehi, da je Jan Lego „pravý apoštol vzájemnosti češkoslovínské.“

Lego podpira neprestano naša slovenska društva, zlasti še naše mladinsko slovstvo*), in njegova zasluga je, da so položili bogati Čehi že na stotine zlatov na žrtvenik slovenske domovine. Legovo rodoljubje pa se

kaže najlepše s tem, da zbira že dolga leta okolo sebe češko in slovensko mladino. Z besedo in dejanjem podpira naše dijake, ki obiskujejo vseučilišče v zlati Pragi: njim je prijatelj in svetovalec, oče.

*) Češko-slovensko društvo v Pragi, ki ga je ustanovil Lego, razpisuje vsako leto častne nagrade za najboljši spis, ki ga potem priobči naša „Mladinska knjižnica“. V resnici: plemenito delo plemenitega rodoljuba!

Naši zgodovinarji se bodo spominjali njegovega imena z največjo častjo, in Jan Lego bo večno živel v srcih poštenih Slovencev, ki priznavajo njegove zasluge in so mu zanje hvaležni.

„Zvonček“ se bo tega odličnega moža, ki tudi piše in govori pravilno in čisto našo materinščino, spominjal še v prihodnje; ob njegovi sedemdesetletnici se pa pridružuje mnogim njegovim čestilcem, kličeč: „Bog nam ohrani še mnogo let „miláčka“ češke in „ljubljenca“ slovenske mladine.

Fanči igra klavir.

Fanči igra klavir,
igra klavir: tin-tan,
pa se tiho smehlja
srebrni popoldan.

Fanči igra klavir,
igra klavir: tin-tan,
da se tiho smehlja
srebrn popoldan.

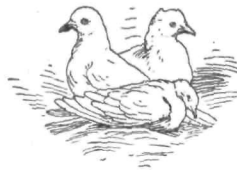
Zunaj pod oknom solnčnica
poveša svoj obraz,
v sobi golobček bel
klavirja sluša glas.

Dvigne golobček glavico
in Fanči tam zazre:
kak v ponosu se lica ji,
ta mehka lica rde . . .

In začudi golobče se:
„Ta glas mi je neznan . . .
Ali so vzdihnili angeli
sred žalostnih san?“

Fanči igra klavir,
igra klavir: di-du,
ali golobček radosten
se smeje: gru-gru-gru . . .

Cvetko Slavin.

Črni gospodek.

Po našem domu hodi on,
gospodek črni hodi.
Gospodek v gladki suknjici,
poklon, pozdravljen bodi!

U naročje žanci pridi sem,
da te mehko pogladi,
in vseh gosposkih kretenj se
tu, muček naš, navadi!

In prede in vzgrbljava se,
očo mu svetlo sije,
lepó si čedi suknjico
in sladko mleko pije.

Anca.

Novi papež Pij X.

Napisal Lad. Ogorek.

Jožef Sarto, sedanji papež Pij X., je bil rojen dne 2. rženega cveta l. 1835. v vasi Riesu na benečanski zemlji, torej ne posebno daleč od naše slovenske domovine. Ker je bila beneška zemlja takrat last našega cesarja, je torej sedanji papež po rojstvu Avstrijanec. Njegov oče je bil preprostega stanu: bil je občinski sluga, ki je moral razen za najstarejšega Jožefa skrbeti še za sedmorico mlajših otrok — za šestero hčerá in še enega sina, ki je bil avstrijski vojak in orožnik.

Da je mogel ubogi deček v šole, je zasluga njegovega župnika Fusa-
rinija, ki je skrbel zanj, dokler ni bil Jožef Sarto posvečen v mašnika (18. kimavca 1858.). Ob novi maši so ga obdajali v preprostih kmetiških oblekah njegovi starši, njegove sestre in njegov brat.

Ko je bil Jožef Sarto župnik, je imel v kardinalu Lucidu Parocchiju vrlega prijatelja in podpornika. Ta je opozoril nanj prejšnjega papeža Leona XIII., ki ga je imenoval za škofa v Mantovi (10. listopada 1884.). Njegove vrline pa so napotile papeža, da ga je imenoval 12. rženega cveta 1893. za kardinala in tri dni pozneje za škofa in patrijarha beneškega. V Benetkah so ga nenavadno ljubili, ker je bil skromen, dobrončen in mil. O njem govore, da je še prav poseben prijatelj mladini.

V torek, dne 4. velikega srpana t. l., pa je bil kardinal Jožef Sarto izvoljen za papeža, ki si je nadel ime Pij X., a 9. dne istega meseca je bilo slovesno kronanje novega papeža na najslovesnejši način. Te slavnosti se je udeležilo okrog 51.000 ljudi. Prisostvovali so slavnosti kronanja tudi papeževi sorodniki v preprosti benečanski narodni noši, kar je bilo posebno ginljivo videti.

Najstarejši kardinal Alojzij Macchi je prijel v roke trojnato krono, tiara imenovano, jo položil Piju X. na glavo ter izgovoril besede: „Sprejmi s tremi kronami ovenčano tiaro ter vedi, da si oče knezov in kraljev — vladar vesoljnemu svetu ter namestnik našega Gospoda Jezusa Kristusa, ki mu bodi čast in slava na veke! Amen.“

Tako kronan je podelil papež Pij X. prvi svoj blagoslov, govoreč: „Blagoslovi naj vas Bog Oče, Sin in sv. Duh!“

Naša mačica.

*Naša, naša mačica
bila je vsa bela,
le na drobni glavici
liško je imela.*

*Pa sem si izmislil jaz,
da pristojal trak bi vratu,
pa sem ji privezal trak,
ki blestel je ves v škrlatu.*

*Pa potem lepó
je v naročju mi sedela;
aj, kako me mačica
rada je imela!*

F. Palnák.

Miška.

Spisal *Samko Cvetkov.*

1. Nemir ponoči, lov.

Seveda, kdor ni izkusil sam, ta tega ne ve. Kako tudi, saj „izkušnjaja uči“. Da, res, hudo je, če pride v sobo miš in ne da vso božjo noč miru. Zdaj je tu, zdaj tam, pa vedno škrahljanje, kakor bi kdo pilil. Otroci se zbude in jokajo, mati pa jih tolaži in ziblje. Pa zakaj? Samo radi sitne miške.

Pri Benku so imeli sobo-spalnico za otroke in obenem so shranjevali notri slanino visoko na policah. Otroci so spali ob zidu vsak na svoji posteljici. Tri posteljice, pa materina zraven — štiri. Ni bilo posebno zdravo, pa ker so zračili podnevi, ni bilo ravno sile.

Pa se naselijo miške v sobo — morda je bila tudi ena sama, 'pa je le zadosti: bile so sitnosti. V kotu so bile preluknjane podnice in tam so hodile noter. Ko so legli otroci in mati k počitku in upihnili luč, so prilezle počasi: ena . . . dve . . . tri . . . lepo povrsti, ker je bila lukna majhna. Zlezele so po stoleh in omari na police nad slanino . . . najprej potihem, potem pa vedno glasneje. Jožek se zbudi prvi. Posluša, posluša . . . škrahljanje nad njegovo posteljo, postane ga strah in hipoma je v joku . . . Ne pomagajo prošnje ne hude besede materine, ki se boji, da ne zbudi še drugih dveh.

„Strah, mama, strah!“

„„Saj ni, miška škrahlja.““

„Mama, strah!“

Pa mu dopovej! Če ne verjame — sitnost!

Ker Joško joka le preglasno, se zbudita kmalu še druga dva. Zdaj mora mamica prižgati luč, sicer bi nastala babilonska zmešnjava. Saj veste, kako je! Hčerka Tinica je kmalu v joku . . . Komaj, komaj jih potolaži. Naposled jih pripravi, da zaspe: pa le neradi, proti raznim obljubam: da je ne bo več, da jo vjemo jutri . . .

Zgodaj zjutraj so otroci pokonci. Po zajtrku pa po sosedovega Pepčka, Mirka in druge, pa na lov — na miško, na to preklicano miško. Eden prinese s seboj košek, drugi škropilnico; Tinica pa mamin slamniki, ki ga vzemo na polje ob žetvi. Vsak je dobro zavarovan, kakor bi šli na vojsko.

Lov se prične.

Joško razpostavi svoje vojake: Tinica naj stoji pri vratih; eden zunaj, drugi pa naj iščejo . . . Pa se zmuzne vsem . . . miška jih prekani. — O, ti presneta miška!

„Kam pa je tekla?“

„„Pod stopnice.““

Spet so vsak na svojem mestu.

Tinica jo pokrije, presneto da jo, no, boste že videli. Ali pa jo sososedov Pepček vjame v škropilnico. Eden gotovo . . .

Joško se skloni črez stopnice in pobeza s palico noter. Vse tiho! — Še enkrat. — Nič!

„Saj je ninotri. Motila si se!“

„„Ne, nisem se, ravno tu-le je tekla noter. Še pobezaj!““

Joško beza iznova. Ampak zdaj! Miška skoči izpod stopnic: Tinica bi padla, ako bi ne bila naslonjena; Pepček je spustil škropilnico in skoro pobil svojega soseda, ostali pa eden tako, drugi drugače. Miška je odnesla zdravo kožo . . .

Pa je bil prepir, kdo je kriv.

„Joško je sunil prenerodno.“

„„Kaj pa še! Zadel je nisem.““ Joško je govoril važno in počasi.

„Tinica se je ustrašila.“

„Saj me ni videla.“ Tinica ni hotela biti vzrok ponesrečenega lova.

„Naj je tako ali tako, drevi se vjame sama“, pravi Joško.

„Kako?“ vprašajo vsi otroci kar obenem.

„V past; nastavim ji, in konec bo škrabljanja!“

Zadovoljstvo jim sije z obrazov, da bo konec strahu. Vsi pa občudujejo bistro glavico iznajdljivega Joška.

2. Pa so jo!

Pasja noga! Jožek je zadel pravo, ko je rekel, da jo vjame. Koj potistem lovu je šel iskat pasti. Ležala je med staro železnino in drugo ropotijo. Nekoliko zmečkana je bila sicer, pa ne de nič, samo da more miška

noter, ven pa ne. Zvečer, ko so šli spat, je postavil Joško mišnico k luknici, v past pa je dal nekoliko slanine.

Težko so čakali, da bi prišla miška, najrajši bi posedli okolo mišnice in čakali; pa mati so jim zadržili, da je ne bo, ako sedé tam, in da bo treba iti spat. Slušali so otroci in kmalu pospali . . .

Drugo jutro je bila miška res vjeta. O, to je bilo veselja! — Čuden je človek: smilijo se mu živali, ako trpe,

ako pa je žival škodljiva, tedaj se mu ne smili nič, ampak pobije jo brezčutno. Joško, Tinica in mlajši bratec so bili veseli lova, to je resnica, če je tudi zadovoljna miška, niso vprašali. Joško je vzel past v roke, sedel na klop, in

ogledovali so miško od vseh strani ter ji govorili tolažilne besede.

„Pa je to tista, ki smo jo lovili včeraj?“ je vprašal bratec.

„Seveda, poznam jo“, je trdila Tinica.

„Morda pa le ni!“

„No, ti boš pravil; videl je nisi, jaz pa sem jo, saj je tekla mimo mene.“ Tinica je hotela imeti zadnjo besedo, pa naj je bilo res ali ne.

„Pa naj bo! Sicer je pa vseeno. Imamo jo, in to je glavno, in imamo jo po moji zaslugi, zakaj meni je prišlo na misel, da ji nastavim.“ — Seveda, tudi Jošku ne smemo odrekati, kdo ve, kateri izmed obeh pravi prav.

Končno so se naveličali opazovanja živalce, ki je tekala semintja po mišnici, da bi se rešila; poklicali so mačko, ki je čakala nekje na zajtrk.

„Miš, miš . . . mačka, miš!“ so trobili vsi obenem. In pritekla je mačka v sobo. Rep je privzdignila, kakor vojak sabljo; zableščale so se ji oči in ji stopila ušesa pokonci. Joško je odprl mišnico počasi in jo postavil na tla. Mačka je zavarovala izhod s taco in prijela miš, ki je prišla blizu nje . . . Samo enkrat je zacvilila, potem pa nič več . . . Izginila je za vedno . . .

Zvečer pa je bilo spet škrabljanje na polici, torej v sobi ni bilo ene same miške!

Strela v smodnišnici na ljubljanskem Gradu.

Spisal *Nik. Vrhov.*

Sredi polja med Ljubljano in Savo stoje dobro zavarovane shrambe, kjer so nakupičene zaloge strelnega prahu za vojaštvo. Ob vsaki teh smodnišnic koraka vojak s puško in pazi, da bi se zgradbi ne približal kak kadilec. Ena sama iskra bi bila dovolj, da bi se vnel smodnik, razrušil poslopje in opustošil vso okolico. Iznad strehe moli strelovod. Zakaj neki? Strelovod je tudi smodnikov varuh kakor vojak s puško doli na straži. Ta čuva, da ne zajde kaka iskra spodaj noter, a strelovod varuje smodnišnico, da ne šine vanjo iz oblaka elektriška iskra, ki ste brali zadnjič o nji v „Zvončku“. Sedaj, ko imamo strelovode, smo, kolikor moči, varni, da se hipoma ne vname smodnik, a nekdam je bilo drugače.

Da bi imeli smodnik blizu pri rokah, kadar bi se priklatil sovražnik, zato so shranjevali v starih časih to nevarno strelivo v posebnih stolpih ali smodnišnicah znotraj mestnega obzidja, a nakopali so si s tem nevarnost, ki jim je grozila vselej, kadar se je bližala nevihta.

Na ljubljanskem Gradu so bili trije taki stolpi, kjer je bila velika zaloga smodnika. Bilo je dne 26. malega travna 1686. na Jurijevo nedeljo. Na Grad so prihajali tisti dan Ljubljanci v ondotno kapelo priporočat se mestnemu pomočniku sv. Juriju, ne slute, kolika nezgoda se zgrne z Grada tisto popoldne na njihovo mesto. Krog polpete ure se je trikrat zaporedoma znosil vihar nad Ljubljano. Toča se je vsipala iz hudournih oblakov. Tresk in grom sta se vrstila skoro neprenehoma. Potem se je nekoliko pomirila nevihta. Kar zopet trešči; a to ni bil navaden tresk. Počilo je tako strašno, da se je razlegnilo tri milje daleč. Ljubljanci so vztrepotali od strahu, misle, da je prišel sodnji dan. Gost dim je legel na mesto. Povsod se je čutil vonj po smodniku. Kaj se je zgodilo? Treščilo

je v cesarsko smodnišnico na Gradu in šlo je s poslopjem vred 125 stotov smodnika kvišku — vsa strelna zaloga, kolikor je bilo shranjene tamkaj. Visoko v zrak je frčalo kamenje razrušene smodnišnice in kakor ogromna toča padalo na strehe Florijanskih ulic in Starega trga. Nekega dijaka je pobil kamen z viška. Poškodovanec je umrl drugi dan. Zračni pritisk je bil tolik, da je razdejal več hiš. Okna in peči po mestu in bližnji okolici so popokale. In kakšna puščava je nastala na Gradu! Zdelo se je, kakor da bi bil ušel iz svojega brloga tisti zmaj, ki pripoveduje o njem pravljica, da se skriva tam nekje pod ljubljanskim Gradom. Drevje je ležalo križem, potrto, izkorenjeno. Tampatam so tla vžigala, ki so jih hranili v smodnišnici, in krogle so bile razmetane vsepovsod. Meščani so se bali, da bi se ne vneli še drugi dve smodniški shrambi, zato so ju šli na večer stražit in ugonabljat tleče ogorke v obližju.

Meseca malega srpana l. 1737. je zopet treščilo v smodnišnico na Gradu, ali smodnik se ni vnel. Elektriška iskra je šla mimo njega. Tedaj so pač hvalili Boga Ljubljančani, ker se jih je ognila grozna nesreča. Koliko srečnejši smo mi, ki se nam ni bati takega vzriva, ker so smodnišnice odpravljene iz mesta in se vrhu njih dviga strelovodna konica.

Vaški Janez.

Spisal *Andrej Rapè.*

I.

Pod starim, krivenčastim gabrom je stal. Bled je bil in shujšan in tožnega obličja. Nanj so se usipali skozi veje topli solnčni žarki, loveč drug drugega, poigravajoč se z neznanim jim človekom pod gabrom. Neznanim? O, ne! Saj so ga videli vsepovsod, vsak dan, veselega in žalostnega, lačnega in žejnega. Polno življenja je bilo okolo njega, življenja veselega. V vetru je zvenelo po drevju listje prijetno kot harfa, na katero igra roka božja. Tam z veje ga je gledala radovedna taščica, pa tuintam odprla svoj kljunček, češ: kaj gledaš tako v svet, kot bi ne bilo nič veselja v njem? In gledala ga je nekoliko časa, pa pokimala z glavico: kakor hočeš, če nočeš biti vesel — in prebrala si je drevo, da bi ne gledala žalostnega človeškega trpina.

On pa je stal, ne meneč se za življenje okolo sebe, in solza mu je polzela po razoranem, udrtem licu. Prsi je imel razpaljene od solnca, noge uhojene, a lase dolge, štrenaste. Davno mu jih že ni nihče postrigel. Za trakom okolo pokrivala je imel okolo in okolo pripetih najlepših cvetic cel venec. Oči je imel pordečele od joku in bdenja.

Takega sem videl prvič pod gabrom vaškega Janeza. Ko sem ga tako gledal, se mi je v srcu nekaj zagibalo. Kar najrajši bi bil stopil k njemu in ga povprašal, kaj mu teži srce, ali vedel sem, da mi tega ne pove.

Hipoma se oglasi brlizganje lokomotive.

„Kaj, tako dobro se sliši sem?“ sem si mislil in poslušal.

V gozdu se je oglasila kukavica. Dolgo je kukala, in vaški Janez jo je poslušal; pa ko je nehala, je zakukal tudi on: „Kuku!“ — pogledal okolo sebe, pa še enkrat zakukal: „Kuku!“ — potem se prestopil par korakov naprej izpod gabra, in iznova sem čul brlizganje lokomotive. Janez je isto oponašal tako prirodno, tako dobro, da sem sprva res mislil, da čujem brlizganje sem od postaje. Sklonil se je potem nazaj, pogledal proti nebu, obstal tako in poslušal iznova kukavico, ki je kukala onkraj gozda.

„Kukaš, kukaš, pa si le premalo nakukala“, je zamrmral in spet stopil par korakov naprej. Solza mu je zopet polzela po licu.

„Kukaš, kukaš, pa si le premalo nakukala“, je zamrmral. Kaj je hotel reči?

* * *

Da boste vaškega Janeza bolje poznali, vam moram povedati, kdo je bil.

Deseti brat. Če tako rečem, sem vam povedal prav, pa tudi ne prav, zakaj Janez v istini ni imel 9 bratov, a hodil je okolo kakor bi bil deseti brat.

Bil je sin ubožnih staršev. Že izza mlada je bil slaboumen. Vse njegovo življenje se je sukalo okolo ene in edine točke — okolo umrle mu mamice.

Kaj ne, kako imate svoje mamice radi? Kako pa tudi one zvesto skrbe za vas. Ob vsaki nezgodi kličete: „Mamica, mamica!“ In mamica s strahom prihiti k vam, pa vas povprašuje: „Kje, srček, kje te boli?“ Pa pravite: „Mamica, prosim, lačen!“ Pa ona takoj vzame hleb, pa odreže globoko, globoko za svojega srčka. In če ste kdaj bolni, oh, kako hodi mamica okolo vas, vam polaga roko na vročo glavico, iz njenega srca, čistega in lepega kot solnce, pa ji vre vroča molitev: „O, ljubi Bog, ozdravi mi moje dete, mojega srčka!“ Pa ko ste ozdraveli, vas vesela pritiska mamica na prsi, vas objemlje, poljublja in sama ne ve, kaj bi storila za vas. Pa če bi ljubi Bog komu izmed vas vzel ljubo mamico, če bi vam jo položili v mrzlo zemljo, ah, to bi vaše srčece pokalo žalosti. To bi klicali: „Mamica, mamica, pojdi nazaj, pridi k zapuščenemu ljubčku!“ Kaj ne, to bi bilo hudo!

In vaški Janez je imel tudi tako dobro mamico in tudi on jo je tako rad imel s celo svojo dušo. Če sem rekel, da je Janez imel mamico, že veste, da je sedaj več nima. Ljubi Bog mu jo je vzel. In takrat je slonel ob njeni postelji, in njegova roka se je oklepala njenega bledega vratu, in klical je: „Oh, mamica, vidiš, kako sem sam! Ali me slišiš? Nič me ne slišiš? Oh, saj me moraš slišati, saj ti veš, da si vzela moje srčece s sabo. In kaj hočem sam na svetu? Zbudi se! Zbudi se!“

Ali mamica se ni zbudila, in položili so jo v zemljo. Janez pa je imel sedaj le na njenem grobu svoje veselje in svojo tolažbo.

Od takrat je postal — deseti brat, zakaj od takrat je hodil okolo, in um se mu je še bolj stemnil. Zmenil se ni več za ves svet. Slabo vreme, mraz in burja in noč ga niso zadrževali na njegovih potih. Po gozdu je nabiral cvetic pa jih nosil umrli mamici na grob. Kukavice pa ni mogel slišati. Vsekdar jo je z jezo oponašal, zakaj živel je v domišljiji, da ga je kukavica nalagala. Ko je namreč ležala mamica še bolna, je on, če ni sedel ob njeni postelji, hodil po gozdu ter vpraševal kukavico: „Kukavica, kukavica, povej mi, ali bodo mamica še dolgo živeli? Pa nakukaj veliko, prosim te!“ In kukavica je kukala, in on je štel, in veliko je nakukala, a mati je umrla še tisto pomlad.

In sedaj hodi po svetu kot deseti brat. Če sliši kukati kukavico, se mu stori milo: solze se mu ulijejo po licu po umrli mamici.

Ker preživi večji del svojega življenja v gozdu in je zvest drugim pticam in gozdnim živalim sploh, se je navadil — prepuščen samemu sebi — čudovito podobno posnemati njih glasove, pa tudi glasove drugih stvari. Tako sem vam prej povedal, kako zna oponašati brlizganje lokomotive.

Pa mu časih kdo reče: „Janez, tistega, ki pride iz Gorenjskega.“ In tako dobro posnema glas, da res človek misli, da čuje pravo lokomotivo.

II.

Tema črne noči blede in prehaja polagoma v jutranjo svetlobo. Še trenutek, in razlije se ognjena reka solnca po vsem božjem svetu. Aj, to jo pozdravlja vse! Vse trepeče in se smeje še v poluspanju. In žarki begajo iz kraja v kraj ter dramijo vso prirodo. Tam vrhu drevesa se je zbudil ptiček, otresel peruti, preskočil z vejice na vejico, in demantne kaplje so se vsule na zemljo. Mrzli jutranji zrak širi prsi. In solnce hiti svojo pot. Više in više se dviga. Njegovi žarki žgo, da se vidi nebo kakor razpaljena tekočina, po kateri plava ogenj. Črni oblaki tam na jugu pa pomakajo svoje rožaste robove v ta ogenj. Silno je soparen dan. Žalosten šelest diha po usehlih cvetkah, ki se tresejo kakor bi bile osuple. Oblaki se menjajo, večajo se in manjšajo ter se križajo semintja. Po zraku plava mehak vetrec. Voda, tekoča skozi vas, se gubanči od mehkega vetreca v drobne valčke. Priroda molči v težkem pričakovanju. Drevje maje svoje krone. Silnej in silnej je veter. Temnorjavi, strašni oblaki so se razvalili po nebu ter približavali drug drugemu, kakor bi se hoteli pognati v boj. Nebo grozeče zre na zemljo, in grom se prepeljava po njem s konca do konca. Par debelih kapelj dežja, še en tresk — in ulije se silna ploha. Vse beži pod streho. Vidoma raste skozi vas tekoča voda. Ob vodi, prislonjen na drevo, pa stoji vaški Janez, ne meneč se za divjanje prirodnih sil. Zamislil se je bil tukaj v svojo osamelost.

„Kukala si, kukala, a vendar premalo nakukala“, vpije v šumeče valove in grozeči grom. Hipoma umolkne ter se skloni kvišku. Obupen vik mu je udaril v uho. Tam sredi šumečih valov opazi dete. Ob bregu vije roke

obupana mati. Vedno več in več ljudi prihaja na breg, a nihče si ne upa v razdraženo valovje, ki se peni in grozeče gleda v množico, hotečo mu iztrgati iz mrzlega naročja nedolžno žrtev.

„Pomagajte!“ kliče mati in vije roke. Nihče se ne gane. Po bregu tekajo semintja. Janez pa stoji nepremično in zre mirno kvišku.

Hipoma se silno zabliška. Grom se počasi vali po vsem nebu, da se potresa zemlja. V vodi zašumi, in obupen krik spremlja to šumenje. Janez pogleda kvišku. Kakor bi se mu sanjalo! . . . Nad sabo med vejami vidi umrlo mamico. Prst je zavzdignila. Odprtih ust zre Janez pričakujoč v prikazen. Oči mu jamejo plameneti. Tako blago mu je v duši. To je neopisno veselje! In prikazen govori: „Pojdi in reši!“ Janez pogleda okolo sebe. Hipoma zakriči:

„Prostor! V kraj! Kukavica se je lagala! Po mamico!“ In razdelil je z močnimi rokami množico ter puhnil v vodo. Valovi so ga zagrnili, in voda se je razbrizgnila nad njim v bele pene in ga požrla.

„Krč ga ima! Utonil bo!“ so kričali ljudje. „Bog nas varuj! Trije obenem!“

Toda Janez se prikaže vrhu vode in v rokah drži nezavestno mater z otrokom. H kraju je priplaval. Vsi mu molé roke naproti. A Janez se ne zmeni za nikogar. Na breg položi rešeni žrtvi, se otrese vode, ki je v polnih curkih curela od njega, pa odide molče.

V gozd je krenil, v svoj mirni in tihi dom. Zadnji čas Janeza pri nas ni bilo videti, vsaj jaz ga nisem videl. Po svetu hodi — deseti brat, da pozabi vsaj malo svojega srca gorje.

Na sredi vrta . . .

*Na sredi vrta pisanega
stoji mi gradič bel,
in jaz cvetočih vonjev sem
od srca, iz duše vesel.*

*Kot da so nasmehi otroških lic
prelili se v kras cvetov,
kot da so nebeški angelo
poč izgrešili domov . . .*

*In hodim med njimi kot majhen kralj,
za svet ni meni mar:
v dar dale so meni se rožice,
jaz dal sem se rožicam v dar.*

E. Gangl.

Iz čitanke grofa Ieva Nikolajeviča Tolstega.

Priobčil *Solovej*.

3. Najboljše hruške.

Barin*) pošlje slugo po hrušek in mu reče: „Kupi mi onih najboljših!“

Sluga pride k branjevcu in reče za hruške. Branjevec mu jih da, toda sluga reče: „O, ne, daj mi onih najboljših!“

Branjevec odvrne: „Pokusi eno, boš videl, da so vse dobre“.

„Kako morem vedeti“, reče sluga, „da so vse dobre, če pokusim samo eno?“

In od vsake, kar jih je hotel kupiti, odgrizne košček in jih prinese tako gospodarju.

Barin ga spodi.

4. Trije kolači in ena štruca.

Mužik bi bil rad jedel. Kupi si kolač in ga poje. Toda še bi bil rad jedel. Kupi si še en kolač in ga poje, ali še vedno bi bil rad kaj pod zob. Kupi si tretji kolač, toda mislite, da mu je kaj zaleglo? Zato si kupi štruco, a ko to poje, je pa imel dosti. Sedaj se prime za glavo in reče:

„Eh, kakšen tepec sem, da sem pojedel zaman toliko kolačev! Mari bi bil pojedel kar iz početka samo eno štruco.“

5. Kako je delil mužik gosi.

Ubožen mužik ni imel žita. Nameni se, da poprosi graščaka za žito. A da bi imel iti s čim h gospodu, vzame gos, jo speče in ponese s seboj.

Gospod vzame gos in reče mužiku: „Hvala ti, mužik, za gos; samo ne vem, kako si razdelimo tvojo gos. Imam namreč ženo, dva sinā in dve hčeri; kako bi si razdelili gos, da bi se ne dogodila komu krivica?“

Mužik reče: „Jaz vam razdelim.“

Vzame nož, odreže gosi glavo in reče gospodu: „Ti si glavar vsega doma, tebi dam torej glavo.“

Nato odreže zadnji del in ga da gospé, rekoč: „Ti moraš sedeti doma in skrbeti za gospodinjstvo, tebi dam to.“

*) Barin = gospod.

Nato odreže noge in jih da sinovoma.

„Vidva“, reče, „morata dobiti noge, ker bosta hodila po posestvu, kakor je hodil oče.“

Hčerama da perutnice.

„Vedve“, reče, „brzo odletita z doma in se omožita, tu imata torej vsaka eno perutnico. A preostanek vzamem jaz“ — in sam zase vzame vso gos.

Gospod se nasmeje ter da mužiku žita in novcev.

Zve pa bogati mužik, da je nagradil gospod ubožnega mužika za gos z žitom in novcem. Speče pet gosi in jih prinese graščaku.

Graščak mu reče: „Hvala za gosi. Toda imam ženo, dva sina, dve hčeri — vseh skupaj nas je šestero. Kako naj si torej razdelimo tvoje gosi, da pride na vsakega enako?“

Bogati mužik je mislil in mislil, pa ni mogel nič pametnega izmisliti.

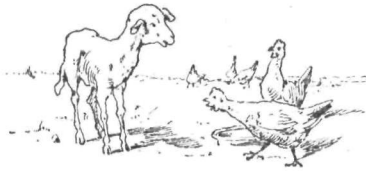
Pošlje graščak po ubožnega mužika in mu ukaže, naj on deli. Ubožni mužik vzame eno gos in jo da gospodu in gospé ter reče: „Vidva in ena gos — ste skupaj trije.“

Eno gos da sinovoma.

„Tudi vidva in ena gos ste trije“, reče in da eno gos hčerama in pristavi: „Tudi vedve z gosjo vred ste tri.“

Za sebe pa vzame dve gosi in reče: „No, tudi mi smo skupaj trije — na vsakega pride torej enako.“

Graščak se zasmeje, obdari ubožnega mužika zopet z žitom in novci, bogatinca pa požene.

Slovo.

*Na visokem križu cerkvenem
solnca trepeče jesenskega soj,
in od blizu in daleč se zbira
lastovic plahih tožeči broj.*

*In spuste se v daljavo sivo,
megle zagrnejo tožno nebo,
pa je pfičicam tesno in težko,
ker so vzele od doma slovo.*

Anca.

Zastavica v podobah.

Priobčil G. S.

Rešitev in imena rešilcev priobčimo v prihodnji številki.

Umetnik in modrijan.

Nekdo trdi, da umetnik svet vdihava in ga zopet izdiha, modrijanu pa je svet izdihan in on ga mora zopet vdihati.

Pomota.

Papiga, ki je znala dobro govoriti, zlasti pa izgovarjati besede „Kaj pa želite?“ je odletela skozi odprto okno in sedla na vejo bližnjega drevesa. Slučajno pride mimo kmetič, ki zapazi nenavadnega ptiča in ga strme ogleduje. Tudi papigi se zazdi čudno, zakaj jo kmetič tako verno opazuje, zato zakliče: „Kaj pa želite?“ Kmetič se je ob tem toliko zavzel, da bi bil kmalu oka-

menel. Zakaj zazdelo se mu je, da ima opraviti z zakletim človekom. V največjem strahu je vzel klobuk z glave in rekel ves trepetajoč: „Nikar mi ne zamerite, gospod, ponižno vas prosim! Mislim sem samo, da ste — ptič!“ — Seveda vam ne moremo povedati, ali je papiga tudi na to kaj odgovorila.

Smodkin pepel — zdravilo.

Ako koga piči osa, čebela, škorpiljon i. t. d., je dobro, če pičeno mesto posiplje s pepelom smodke ali tobaka sploh. Na pepel je treba kaniti kapljico vode ali kake druge tekočine. Rana zaraditega niti ne boli niti ne oteče.

Iz angleških šol.

O vtiskih in razumu v angleških šolah pripoveduje časopis „Westminster Gazette“: „Ali moramo vsi umreti?“ vpraša nekoč deček učitelja. Ko mu ta pritrđi, vpraša deček: „A kdo bo pokopal zadnjega človeka?“ — Deklica je napisala nekega dne na listek: „Prosim Vas, gospod hudobec, pridite in poberite mojo sitno teto“. — Nekoč vpraša učitelj neke deklinške šole v Manchestru svojih trideset učenk, kaj se jim zdi najlepšega na svetu. Pet deklic je imenovalo mesec in zvezde, dve sta imenovali sonce, ena pa zahajajoče sonce. Dva otroka sta imenovala cvetice, dva pokrajine in dva ptice. Niti ena deklica pa ni imenovala človeškega obličja. Drugi otroci so rekli, da je lepo, karkoli so videli: sneg, dež, metulj, tigrov kožuh, sol, srebro, zlato, zaponka, svila rožaste barve in — angleška narodna zastava!

Največja hitrost vetrov.

V Point-Reyesu, imenitni vremenski postaji na kalifornijskem obrežju, so dne 18. velikega travna lanskega leta dognali, da je dosegel veter v onem kraju hitrost 102 milj, ki se je pa zvišala v nekaj minutah na 120 milj v eni uri. V 72 naslednjih urah je napravil veter 4700 milj dolgo pot, torej skoro petino poti okolo zemlje. Iz letošnjih poročil omenjene postaje razvidimo, da je znašala nekatere dni meseca velikega travna hitrost vetrov 60, povprečno pa 52 milj v eni uri. To je največja hitrost vetrov, ki so jo mogli doslej dognati.

Koliko je stala vojska v Bosni in Hercegovini?

Preteklega mesca so praznovali v Ljubljani jako slovesno petindvajsetletnico vojske v Bosni in Hercegovini, kjer je umrlo na bojnem polju tudi mnogo slovenskih junakov. Zanimalo bo morda koga, koliko je stalo to zasedanje našo državo. Takratni minister Andrassy je zahteval najprej 120 milijonov kron, za leto 1878. je zahteval nadaljnih 83·4 milijonov in potem še 67·13 milijonov kron, vsega skupaj torej nad 270 milijonov kron. To je ogromno veliko denarja! Bosna in Hercegovina pa še dandanes nista pravzaprav naša last.

Bogatinec — posebnež.

Bogati Američani so dostikrat čudni ljudje. Ni dolgo temu, kar je umrl v Ameriki bogataš v 83. letu, ki je imel kaj posebne navade. Kupil si je veliko hišo s 75 sobami, kjer pa je stanoval čisto sam. Dasi je stanoval samo v eni sobi, je dal vendar vse sobe krasno opraviti. Pod posteljo je imel osem gosli, izmed katerih

so veljale ene nad 6000 kron. Zadnjih 10 let je igral malone noč in dan na gosli. Mnogokrat ga niso videli po dva dneva; med tem časom ni zaužil niti najmanjše hrane. Potem je odšel v kako ceno gostilnico, kjer je použil hrane za celih 20 vin. Sploh ni zase mesečno izdal mnogo nad 12 kron. Svoje velikansko imetje je ostavil svojemu bratu in drugim sorodnikom. Ko bi bil ta bogati posebnež Slovenec in ko bi se spomnil ob svoji zadnji uri — nas ubogih Slovencev!

Vožnja na življenje in smrt

Strašna je bila vožnja, ki jo je napravila pred kratkim neka Američanka, da reši svojega otroka. Časopis „New York Journal“ opisuje ta dogodek tako-le: Bogata gospa Thompson je živela daleč od sveta s svojim sedem mesecev starim otrokom ob jezeru Saint Regia. Nekega dne se je igrala hčerka bogate matere sama, kar začne vpiti. Pestunja prinese deklico k materi, ki ni mogla vedeti, kaj se je otroku pripetilo. Mati in pestunja sta pa kmalu zapazili, da ni na dekletovem traku igle, s katerim je bil spet. Seveda sta si takoj mislili, da je otrok iglo pogoltnil in da mu sedaj tiči v vratu. Četrť ure si je prizadevala mati sama, da spravi iglo iz vratu, a izprevidela je, da je njeno prizadevanje zaman in celo nevarno. Otroka je vzela v naročje in je tekla v spremstvu pestunje k jezeru, kjer je odpela ladjo, pognala stroj in se peljala šest milj daleč v mesto Paul Smiths, ki stoji na drugem jezerskem bregu. V pol uri je dospela tja; otrok je že komaj hropel. Gospa je naglo bežala z njim k nekemu zdravniku. Ta je dejal, da je zdrsnila igla v grlo, obrnjena z ostro konico navzgor. Ta pa je ostala v goltancu, ker se je zaradi otrokovega gibanja in zaradi prizadevanja, da bi spravili iglo iz vratu, zapicila vanj. Zdravnik ni imel nobenega pripravnega orodja, da bi mogel potegniti iglo iz vratu. „Mogoča je samo ena pomoč“, reče zdravnik, „in ta je, če spravite brž otroka h kakemu zdravniku za vratne bolezni v Novem Jorku. S pravim orodjem odstrani lahko iglo v eni minuti“. Do Novega Jorka pa je 400 milj, in edini vlak, ki vozi na dan, je že odšel. Gospa Thompson je naročila poseben vlak ter je dejala postajnemu načelniku, da je zavisno življenje njene hčerke od hitrosti vlaka. V četrť uri je bil vlak pripravljen, in gospa se je odpeljala z otrokom in zdravnikom proti Novemu Jorku, kamor so že prej brzojavili večjemu zdravniku. Zdravnik je vzel več zdrvil s seboj, ki so manjšala bolečine otrokove. Vožnja je bila za mater strašna. Niti za trenutek ni obrnila oči od hčerkinega obličja. Vsak je storil ob železniškem tiru, kolikor je mogel, da je drvil vlak v največji hitrosti naprej. Strojvodja, kurjač,

postajni in brzovjavni uradniki — vsi so vedeli, da se pelje vlak zato, da reši življenje dekletu, in zato so storili vsi, kar največ mogoče, da so do skrajnosti pospešili hitrost vožnje. Otrok pa je prihajal trudnejši in trudnejši. Nevarnost je bila vedno večja, da deklica popolnoma ne omaga. V upu in strahu so končno dospeli v Novi Jork. Otroka so prenesli v bolnico, kjer je bilo že vse pripravljeno za zdravljenje. Spretni zdravnik je rabil le pet minut — in deključino življenje je bilo rešeno!

Nekoliko računa.

Papež Leon XIII. je živel 93 let, 4 mesece in 18 dni, to je okroglo 818.600 ur ali 2947 milijonov sekund. Povprečna starost vesoljnega človeštva je 31 do 32 let. V državah z ugodnejšim podnebjem je ta starost nekoliko večja, pri narodih, ki imajo neugodnejše podnebje, n. pr. v Aziji, zlasti v Indiji, na Kitajskem i. t. d., mnogo manjša. Imenovana povprečna starost je približno ena tretjina starosti pokojnega papeža. Vse človeštvo je torej v dobi papeževega življenja trikrat izumrlo in se z rojstvi nekoliko več kot trikrat obnovilo. Vse človeštvo računajo deloma po ljudskem štetju, deloma po strokovnjaški cennitvi na 1400 do 1500 milijonov ljudi. Torej je v dobi življenja Leona XIII. umrlo najmanj trikrat 1400 milijonov, t. j. 42.000 milijonov ljudi. Ako bi bili vsi ti mrličji pokopani v zemlji in grobovi razvrščeni po dolžini drug poleg drugega, bi dalo to 6300 milijonov metrov skupne dolžine, če računamo za vsak grob povprečno $1\frac{1}{2}$ m dolžine. Brzovlak, ki prevozi v eni uri 63 kilometrov, bi moral voziti brez prestopka noč in dan 100.000 ur, kar je prilično $11\frac{1}{2}$ leta, da bi prevozil to daljavo, zakaj ta je tolika, da bi jo lahko 157 krat ovili okolo zemeljskega obla. Vsako uro umrje tudi sedaj po smrti Leona XIII. okolo 5000 ljudi in ravno toliko ali pa še več se jih rodi.

Za kratek čas.

Učitelj: „Katera žival je najkoristnejša domača žival?“

Ivanka: „Krava“.

Nato vzdigne Moric, sin mestnega žida, roko, češ, da ve boljši odgovor.

Učitelj ga vpraša: „Ali poznaš še koristnejšo domačo žival?“

Moric: „Da, vola!“

Učitelj: „Kako to?“

Moric: „Ker si za enega vola lahko kupim dve kravi.“

✻

Mati vprašajo sinka, ki se je vedno jokal, kadar se je bilo treba umivati: „Kaj pa bi bil rad, kadar boš velik?“

Sinko: „Dimnikar“.

Mati: „Kako to?“

Sinko: „Ker bi se umival samo ob nedeljah.“

✻

Učitelj: „Povej mi, kakšno svojstvo ima gorkota, Mihič!“

Mihič: „Gorkota telesa razteza“.

Učitelj: „Dobro! A povej mi sedaj, kakšno lastnost ima mraz?“

Mihič: „Mraz pa telesa krči“.

Učitelj: „Dokaži to na primeru!“

Mihič: „Poleti so dnevi dolgi, pozimi pa kratki.“

✻

Korporal vpraša novinca: „Kaj moraš storiti, ako vidiš, da je tvoj tovariš ukradel klobaso?“

Novinec odgovori: „Ako mi ne da precej polovice, ga prijavim stotniku.“

✻

V šolo je prišel gospod nadzornik in je večkrat vprašal istega učenca, ki mu pa ni znal nobenkrat odgovora. Hipoma iz vleče paglavca žemljo na pol iz žepa in modro reče nadzorniku: „Ako me pustiš na miru, ti dam svojo žemljo!“

Rešitev zastavice v podobah v osmi številki.

Slovenski svet, ti si krasan,
ti poln nebeške si lepote.

Prav so jo rešili: Srečko Ferjančič, učenec sedaj na Bledu; Rajko Novak in Avgust Dežela v Idriji; Štefka Leban, učenka »Solskega doma« v Gorici; Anika in Sjojan Globočnik sedaj v Kranju; Ernest Wudler, učenec na Ljubnem; Mirko, Mici in Alojzij Rodič v Stopičah; Vilibald Unger v Središču; Lavričeva Mimi v Skofji Loki; Franc Gril, tretješolec na Zidanem mostu; Marica Wudler na Ljubnem; Anton Kokol, Anton Videčnik, Alojzij Solar, Mica Ajd, Ana Brečko, Mica Crešnar, Veronika Gande, Franca Lamut, Neža Munda, Angela Novak, Amalija Sajko, Cilka Stepišnik, učenci in učenke v Tepanjah pri Konjicah; Milko, Slavko in Vladko Naglič, učenci v Ljubljani; Ana Jurko, Julika Polc in Terezija Napotnik, učenke v Tepanjah; Gantar Ana na Čatežu ob Savi; Ogorevc Anica, učenka v Konjicah; Repič Maks, dijak v Rakovcu; Ruzičkova Itaka, učenka III. razreda pri Sv. Jakobu v Ljubljani; Jelenc Leon, dijak na počitnicah v Trstu; Karla in Karlo Kleč v Ljubljani.